

העלון יוצא בכמות מוגבלת
לכן כל מי שיוכל להדפיס
את העלון ולהפיץ אותו
בבתי הכנסת שלו, יבורך!
לקבלת הגליון במייל שלחו
בקשה למייל:
kun.y@inn.co.il

שאלה נושאת
פרסים בעמוד
4

מעידן הפרשה

פרשת ויגש | תש"פ

תוכן עניינים

- 1.....דברי תורה לפרשת השבוע.
- 2.....ענייני שבת קודש.
- 2.....סיפור לכבוד שבת קודש.
- 3.....מבאר ההלכה.
- 3.....ידיעות השבת.
- 4.....שאלה לפרשת השבוע.
- 4.....תשובה לגליונות הקודמים.

"אני יוסף העוד אבי חי" - לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון

בפרשת השבוע נאמר: "ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי, ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו". כאשר ילד לומד פרשה זו, כיצד יוסף התגלה לאחיו – אזי מיד הוא רץ הביתה בשמחה ומבשר להוריו: מצאו את יוסף! האחים נפגשו אתו... אבל כאשר חז"ל למדו פסוקים אלו לא שמחו אלא הצטערו ובכו, כמובא (חגיגה ד'): ר' אלעזר כשהגיע לפסוק זה "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו" היה בוכה, אם תוכחתו של בשר ודם כך, תוכחתו של הקב"ה עאכ"ו.

וכן אמרו חז"ל (בר"ר צ"ג) אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטנן של שבטים לא יכלו אחיו לעמוד בפני תוכחתו כמש"כ "ולא יכלו אחיו..." כשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא שנאמר (תהלים נ" כ"א) "אוכיחך ואערכה לנגדך" עאכ"ו.

לכאורה יש להבין – מדוע חז"ל בכו כאשר הגיעו לפסוק זה, ואנחנו כאשר מגיעים לפסוק זה ממשכיכים הלאה...? אלא חז"ל נמשלו לחבית מלאה גפרית, וכאשר זורקים לתוכה גפרור בוער מיד נדלק הכל, לכן כאשר הם למדו את הפסוק - אזי "הלא כה דברי כאש נאם ד'..." מיד התלהבו ונחרדו מיום הדין. משא"כ אנו נמשלים לחבית מלאה מים, וכאשר זורקים לתוכה גפרור בוער מיד נכבה... (הגרא"פ גילרנטר זצ"ל).

נשאלת השאלה היכן מרומז כאן תוכחתו של יוסף לאחיו? ומה פירוש 'לפי מה שהוא'? אלא (מובא במדרש) אחי יוסף היו להם הרבה שאלות ותמיהות בנוגע לכל המאורעות שארע להם במצרים. מדוע יש במצרים הטמאה אכל ובארץ ישראל הקדושה אין, מדוע נסגרו כל האוצרות ורק אחד נשאר פתוח, מדוע צריכים לבוא ליוסף ולא לפקיד רגיל, מדוע שאל על משפחתם וחשדם כמרגלים, מדוע אסר אותם ג' ימים ואח"כ אסר את שמעון, מדוע היו צריכים להביא את בנימין, מדוע אינו מרחם על יעקב אביהם? וכו'.

מאד כעסו על יוסף, עד שיהודה התכונן כבר עם אחיו להחריב את כל מצרים. כיון שראה יוסף שהגיעו למצב זה, מיד "ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי!! וראה זה פלא, לאחר שאמר להם חמשת מיילים אלו "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו" (רש"י: מפני הבושה). אע"פ שכ"ב שנה היו בטוחים בצדקת מעשיהם – אולם כעת נבהלו ונפתרו להם כל המאורעות וכל השאלות, יהודה עם כל טענותיו וגבורתו התבייש מאד.

כי יוסף רמז להם במילים אלו: אתם מבקשים ממני שאני בעיניכם כגוי – לרחם על אביכם היהודי יעקב ולשלוח את בנימין, כי בלעדיו יכול חי"ו למות, "אני יוסף" אחיכם שמכרתם אותי מצרימה, "העוד אבי חי"?

מדוע אז לא חששתם לחיי יעקב אבינו כמו שאתם חוששים כעת, ואז התחננתי אליכם (כמש"כ "בהתחננו אלינו ולא שמענו") תחננונים של יהודי ללב יהודי!!! ואכן תוכחה זו חדה ונוקבת. לכן כשיבוא הקב"ה ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא עאכ"ו.

כי בנוהג שבעולם יש לאדם פליאות ושאלות על דרכי ההשגחה, מדוע כך, ולמה זה, וכו', וחושב עצמו תמיד צודק. אך צריך האדם לדעת כי הוא לבד אשם במאורעותיו, כמו שהיה אצל אחי יוסף, כמובא (תענית ט) "אולת אדם תסלף דרכו ועל ד' יזעף לבו" רש"י: כשאדם חוטא מסלף דרכו שבאים עליו פגעים, "ועל ד' יזעף לבו" שכועס ואומר מפני מה ארע לי פגע זה. ענין זה נרמז בתורה אצל אחי יוסף, שהם עצמם אמרו (מ"ב כ"א) "אבל אשמים אנחנו על אחינו..." (ומיד אח"כ אמרו) "מ"ב כ"ח) "מה זאת עשה אלוקים לנו..." - המשך בעמוד האחרון-

ענייני שבת קודש

וקראת לשבת עונג (המשך)

ומכאן עוברים כולם, גדולים וקטנים, אל השיר הניצב בפסגת שירי ההלל לרעייה היקרה, הבונה ביתה במסירות, באהבה ובתבונה: "אשת חיל מי ימצא, ורחוק מפנינים מכרה. בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסר. גמלתהו טוב ולא רע, כל ימי חייה. רבות בנות עשו חיל, ואת עלית על כולנה. שקר החן, והבל היופי, אשה יראת ה' היא תתהלל. תנו לה מפרי ידיה, ויהללוה בשערים מעשיה".

קידוש. היין כמו נוצץ בגביע של שבת. אבא נעמד ואתו כולם, תחושה מרוממת של קדושה אופפת את כולם. "ברוך אתה ה'... בורא פרי הגפן. ברוך אתה ה'... אשר קדשנו במצוותיו, ורצה בנו, ושבת קודשו באהבה וברצון הנחילנו... ברוך אתה ה' מקדש השבת". גם קולו של התינוק שמצא לנכון לבכות בדיוק ברגע זה, אינו פוגע באווירה הקסומה של שעת הקידוש. הלבבות מחובקים...

סעודת השבת, שירי שבת, שיחות שאינן גולשות לענייני כספים, עבודה, טרדות ודאגות, שהרי שבת היום!! והפסוק אומר (ישעיה נו ח): "ממצוא חפצך ודבר דברי, דבורי עסק וממון אסורים בשבת! סיפור מאבא ורעיון יפה מפרשת השבוע. בן השלוש וחצי מציג בגאווה את האותיות שלמד השבוע, ובן החמש כבר יודע לקרוא! שאלות ותשובות מהפרשה, שירים, שובבות ומשחקי ילדים. ריב בין הקטנים מכניס את אבא לתפקיד משכין השלום, לכולם יש פנאי לכולם, והנה ניגשים למנת הקינוח ולאחר מכן לברכת המזון. איש אינו לחוץ, איש אינו ממנהר, הטלפון אינו מצלצל, וכלי התקשורת אינם מטרידים.

שיחות / ביקור חברים / טיול רגוע בשכונה / לימוד בחיק המשפחה.

בוקר. תפילת שחרית של שבת וקריאת התורה. פרשה לפרשה מצטרפות לחשבון גדול. אחת לשנה זוכים המשתתפים הקבועים בתפילות השבת לסיים את כל חמשת חומשי התורה! קידוש של היום, סעודת שבת, שירים, שיחות ורעיון, ברכת המזון, ו... הרי שבת ראשי תיבות שינה בשבת תענוג...

משחק עם הילדים, שיחה נעימה בין ההורים, טיול רגלי שליו ונינוח, קריאה, שיעור תורני מעניין, עונג שבת, תפילת מנחה, סעודה שלישית קלה, תפילת ערבית והבדלה. ובהבדלה, מברכים על היין, על הנר, וגם... על הבשמים. שהרי לעבור מרוממות נשמת השבת לשגרת החול, זה קשה. הבשמים, מרגיעים מעט... מי שחי כך, ואפילו ברמה חווייתית נמוכה מזו, ואפילו הוא מתגורר בסביבה שאינה שומרת שבת, אינו מבין את השאלה "האם אינך מוגבל על ידי השבת?!!". כן! אמנם לא כל דבר שאני עושה בחול אעשה בשבת. אך הרי מגבלות אלו משתלמות מאד! שהרי הן הן שיוצרות את האווירה הקסומה והמיוחדת של השבת - בדיוק כשם שמגבלות הדיבור הנינוח והשקט, הלבוש המכובד ואיסור העישון באולמות ארמון המלכות בבריטניה, שותפות גמורות הן בתחושת ההוד האופפת את המבקרים. השבת קוראת לאדם להשתחרר מחיי החולין שלו, מהמרוץ שאנו כה משועבדים לו, ולהיות חופשי באמת - לעצמו, למשפחתו - ולאוקיו. נבין מעתה מדוע כאשר שומר השבת נשאל על ידי חבריו מן העבר: "ומה עם הנסיעה לים?" הוא מביט בהם בחיך מהול ברחמים... בלבו הוא חש כמי שביקשו ממנו להחליף כתר של מלך בנזיד עדשים. אמנם נכון, נזיד עדשים טעים הוא, אך אוותר עליו ללא היסוס כאשר מן הצד האחר ניצבת תמורה יקרה הרבה יותר לאין ערוך.

סיפור מאת

הרב חיים זאיר שליט"א

"לא תיקום ולא טתר"

מעשה נורא שמעתי מיהודי יקר שעבד בעבודות אלקטרוניקה במקום מסויים והצליח מאוד ברוך ה'. הוא התקדם להיות אחראי במפעל, וברוך ה' קיבל משכורת יפה.

באותו מקום עבד מישוהו שקינא בו מאוד, לא עלינו, והעליל עליו בכוונה עלילה נוראה ושפלה כדי להפילו מתפקידו. הוא פרסם זאת בכל החברה עד שהלה נאלץ לעזוב את מקום העבודה בדמעות ובכאב ולעבור למקום אחר. אף שהוא ידע שהמקנא סתם העליל עליו וביזהו, שתק ולא דיבר מאומה.

ברוך ה' הוא הצליח גם במקום עבודתו השני והגיע למשרה רמה באחד ממשרדי הממשלה הגדולים כאחראי על קבוצת עובדים גדולה.

והנה הזדמנה לו נקמה גדולה ומתוקה: בנו של אותו יהודי שקינא בו וביזהו עובד תחתיו במשרד, ובתור הממונה על העובדים הוא יכול כעת לנקום בו, להציק לו ולפטר. אך להיפך, הוא קידם אותו ושמח בו והיו לחברים טובים...

סיפר לי אותו יהודי יקר שברוך ה' זכה באותם ימים לישועה גדולה מאוד: לאחר שנים שהיו לו רק שני בנים, זכה ברוך ה' לבת נפלאה בניסים גלויים למרות כל תחזיות הרופאים.

בוודאי בזכות השתיקה ומעלת העובדה שלא נקם ולא נטר קיבל ככפל כפליים מבורא עולם.

כל השאלות והחידות הם מהמשנה ברורה ושולחן ערוך (אורח חיים)

שלא לעבור כנגד המתפלל (א')

סימן ק"ב - באילו אופנים התירו לשבת תוך ד' אמות של המתפלל - ובאיזה אופן יש אוסרים לשבת אפילו מחוץ לד' אמות

אסור לעבור כתב השו"ע (קב,א) מפני שמבטל כוונתו של המתפלל, וה"חיי אדם" כתב (מ"ב קב ס"ק טו) שזה בגלל שהעובר חוצץ בין המתפלל לשכינה.

בצד המתפלל בתוך ארבע אמותיו (שהוא לשיטת החזון אי"ש 2,304 ס"מ ולפי הגר"ח נאה 1,92 ס"מ) בצדדים שלפניו.

בצדדין שלפניו מדובר באופן שייכנס לתוך ארבע אמות של המתפלל על ידי שלוש פסיעות שיפסע לאחוריו, כי חוץ לארבע אמות אין חשש של בלבול הכוונה כלל. ואף על פי מה שכתב ה"חיי אדם" (כנ"ל) בטעם האיסור, שהוא משום שחוצץ בין המתפלל לשכינה, כיוון שעובר מחוץ לארבע אמות, שהוא רשות אחרת, אינו מפסיק בין המתפלל לשכינה. **ולא לפסע שלש פסיעות אם יכנס לצדדין שלפניו, וזה דינא דגמרא ומבואר בפוסקים.**

-וראה בגליון הזה ובגליונות הבאים את הדברים יותר בהרחבה-

א. אסור לישב בתוך ארבע אמות של מתפלל, [וכן בתוך ארבע אמות של הש"ץ או אלו שהש"ץ מוציא אותם בתפלת שמונה עשרה], בין מלפניו בין מן הצדדין (לענין לשבת מאחורי המתפלל בתוך ד' אמות עיין בב"י ובד"מ). והרמ"א מוסיף דאף מלאחוריו אסור וכן הסכימו האחרונים, ואין צריך ד' אמות עם האלכסון אלא ד' אמות עגולות. ואפילו אם המתפלל עומד בתחוננים שלאחר התפלה, כל זמן שלא פסע אסור לישב בארבע אמותיו. ואף לסמוך (דהיינו, שאם ינטל אותו דבר שסומך עליו, יפול) אסור, אך סמיכה במקצת, שאם ינטל יוכל לעמוד, יש להקל במקום הדחק (סעיף א' וס"ק א' ב' ג' ד' ובסימן קכ"ד במ"ב ס"ק כ' ושעה"צ כ'. ועיין עוד בסימן קמ"א ס"ק ב' במ"ב ובסימן תר"ז ס"א).

ב. אם המתפלל עומד בצד אחד מדבר שהוא קבוע, גבוה עשרה ורחב ארבעה (טפחים), מותר לישב בצד השני אפילו בתוך ד' אמות, דהא מפסיק רשות, וכן (לשבת) באלמעמר"ע (פי', בימה) מותר, מפני שהוא רשות אחרת (ס"ק ב').

ג. ואם עוסק בדברים שהם מתקוני התפלות אפילו בפרק איזהו מקומן, והוא הדין אם עוסק בפרקים (פי' פרקי אבות) במנחה בשבת מותר לישב בצד המתפלל תוך ד' אמותיו. ויש מתיר בעוסק בתורה אע"פ שאינו מתקוני התפלות, וטוב להחמיר לעמוד, אם לא במקום הדחק, ובלאחוריו אין להחמיר בזה ודוקא אם מוציא דברי תורה בשפתיו, אבל מהרהר בלבו אינו מועיל, ואפילו בעניני תקוני התפלות (אינו מועיל אם מהרהר בלבו). ויש מי שאומר כל זה דוקא מן הצד, אבל כנגדו אפילו כמלוא עיניו אסור אפילו היושב כנגד המתפלל עוסק בקריאת שמע, מפני שנראה כמשתחוה לו, וטוב להחמיר כהיש מי שאומר. ובעמידה (כנגדו) חוץ לארבע אמות ודאי אין להחמיר ובפרט אם היה עוסק בתורה, ואולי אף בתוך ארבע אמות (סעיף א' וס"ק ה' ו' ז' ח' ט' ושעה"צ ב").

- א. האם מותר להדליק נר שבת עם שעווה? (סימן רסד, סעיף ז')
 - ב. האם מדליקים נר שבת עם סמרטוטין? (סימן רסד, סעיף י')
 - ג. האם מותר בשבת לגעת בנר דולק כשהוא תלוי? (סימן רסה, ג)
- כללי השתתפות----

בין הפותרים נכונה תערך הגרלה חודשית, על 2 עלונים.

את התשובות ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il יש לציין את שמו של השולח ובסוגרים איזה הקדשה רוצים (לע"נ/ להצלחת/ לרפואת/ לזיווג הגון/ וכו', ופלוני/ת בן פלוני/ת).

תשובות לשאלות אלו אפשר לשלוח עד ראש חודש טבת (תשובות שיגיעו אחרי הזמן לא השתתפו בהגרלה!)

הזוכים בהגרלה לחודש כסליו:

- אלחנן פרנקל
- משה קליגר

שאלה לפרשת השבוע

"וישלח את אחיו וילכו ויאמר אלהם אל תרגזו בדרך" (פר' מ"ה, פס' כד)

רש"י: אל תתעסקו בדבר הלכה, שלא תרגזו עליכם הדרך.
מקורו של רש"י הוא מהגמרא במסכת תענית (י): האומרת אמר רבי אלעזר אמר להם יוסף לאחיו אל תתעסקו בדבר הלכה שמא תרגזו עליכם הדרך, איני והאמר רבי אלעאי בר ברכיה שני תלמידי חכמים שמהלכין בדרך ואין ביניהם דברי תורה ראויין לישרף? לא קשיא הא למגרס הא לעיוני, פירש רש"י למיגרס מבעי ליה באורחא ולא לעיוני. צריך לבאר מדוע נאמר ברש"י דוקא דבר הלכה, ולא כל לימוד תורה? ועוד צריך להבין מדוע רק אחרי שהלכו אמר להם יוסף אל תרגזו, שזהו לשון הפסוק "וילכו ויאמר אלהם", ולא אמר להם זאת לפני שהלכו??

בין הפותרים נכונה תוגרל הקדשה על ארבעה גליונות, שם הזוכה יפורסם בגליון הבא בעז"ה.

את התשובות ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il עד יום שלישי בשעה 16:00 (תשובות שיגיעו אחרי הזמן לא ישתתפו בהגרלה!) יש לציין את שמו של השולח ובסוגרים איזה הקדשה רוצים (לע"נ/ להצלחת/ לרפואת/ לזיווג הגון/ וכו', ופלוני/ בן פלוני/ת).

בעז"ה נביא מהתשובות בגליונות הבאים.

העלון מוקדש: ליעקב קליגר, לאפרים פרנקל, לאברימי קליגר, למשה קליגר ולאחנן פרנקל.

וכן העלון מוקדש לרפואת הילד היקר: מרדכי בן מעיין. בבקשה להתפלל לרפואתו!

הערות, הארות, הצעות, תגובות וכדו' ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il

וכן כל מי שרוצה לקבל את העלון למייל מידי שבוע שיישלח בקשת הצטרפות למייל הנ"ל

תשובות לחידה מעלון "מעיין הפרשה" פרשת וישב

שאלנו איך יוסף ניזוק, והרי קיימ"ל שלוחי מצווה אינם ניזוקים.

א. ר' אפרים פרנקל כתב לנו: **והגם** שהיו אחיו שונאים אותו ושכיח היזיקא, סובר יעקב כדעת רבנן שחולקים עם פלימו בפסחים דף ח' וז"ל תניא חור שבין ישראל לארמאי בודק עד מקום שידו מגעת פלימו אומר כל עצמו אינו בודק מפני הסכנה ופריך והאמר רבי אלעזר שלוחי מצווה אינם ניזוקים ומשני היכי דשכיח היזיקא שאני וכו' ע"כ, וחכמים שחולקים עם פלימו סוברים שיש לחלק בין מצואות שלפנינו למצואות שמואל כי שם שכיח ודאי היזיקא כי ישמע שאול שמושח את דוד למלך במקומו ואין לך שכיח היזיקא כזו מה שאין כן חשש שמא הגוי יעליל עליו אינו קרוי שכיח היזיקא. וממנה נשמע למה שלפנינו שאחיו לא היו ודאי שכיח היזיקא כי לא יעלה על דעת יעקב שכל כך ישנאוהו בגדר שלא יציל מידם שליחות מצווה. וגם ההוא דסולם רעוע שאמרו בקידושין (לט.) שכיח היזיקא הוא יותר מבדיקת חור שבין יהודי לגוי וממצואות האחים שאינם חשודים כל כך להרע לאחיהם. ואולי גם לסברת פלימו יש לומר שאינו חשוב שכיח היזיקא במצואות זה של בני יעקב ושליחות מצווה מצלת מן הניזוק:

ואם תאמר אם כן למה היה מה שהיה לעבד נמכר יוסף. י"ל שניזוק שתכליתו הטבה ומעלה גדולה אינו חשוב נזק:

ועוד טעם יש בדבר, והוא כי יעקב ע"ה דקדק בדבריו בשליחות הלא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך אליהם. הרי גילה דעתו בפ"י כי שליחותו הוא לשכם וכשהלך יוסף ולא מצאם בשכם והלך לחזר אחריהם במקום אחר הרי הוא שליח עצמו כי אביו לא שלחו ללכת למקום אחר ואין כאן שליחות מצווה אשר על כן היה מה שהיה, ויעקב נתכוון במה שיחד לו המקום שצפה ברוח הקודש כי למקום אחר יקראנו אסון כאשר קרהו ובדרך שכם לא תמצאהו רעה, ויוסף ע"ה חשב כי מה שאמר לו אביו שכם היה מורה מקום לו ואין הדברים בדיוק, וה' גילגל גלגולים לעשות אשר זמם לעשות:

-המשך מהעמוד הראשון-

ולעת"ל כשהקב"ה יוכיח אותנו לפי מה שהוא – לפי מעשיו וכישרונותיו וישמע "אני ד"י! אזי יתורץ הכל, ולא עוד אלא חיל ורעד יאחו מעומק הדין. לכן צריכם אנו תמיד להתבונן 'לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה', וכל מחשבותינו דבורינו ומעשינו יהיו שקולים ומדודים בפלס החכמה לשם שמים, ועי"ז נמצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, ולא נבוש ולא נכלם לא בעוה"ז ולא לעוה"ב. (הגרא"פ גילרנטר זצ"ל - באר יחיאל)